

De aetate ordinandorum ita decrevit Nicolaus Papa. (i)
SACRI (inquit) canones sanxerunt ut subdiaconus non ordinetur ante quatuordecim annos, nec diaconus ante viginti quinque, nec presbyter ante triginta. Deinde si dignus fuerit, ad Episcopatum eligi potest: quod nos etiam pari modo servare iubemus. Item Bonifacius. (k). Si quis triginta aetatis non impleverit annos, nullo modo presbyter ordinetur, etsi valde sit dignus: quia & ipse Dominus triginta annorum baptizatus est, & sic coepit docere. (l)

DIVISIO TEXTUS.

Postquam determinavit Magister de sacramento ordinis, hic determinat de conferentibus, & suscipientibus hoc sacramentum: & dividitur in partes duas. In prima determinat de conferentibus; in secunda de suscipientibus, ibi: *Sacri canones sanxerunt ut subdiaconus non ordinetur ante quatuordecim annos &c.* Prima inquit de haereticis, utrum possint ordinare; secundo specialiter de simoniaci: ibi: *De simoniaciis vero non est ambigendum quin sint haeretici.* Prima in tres. In prima ponit auctoritatem ad ostendendum quod haeretici non possunt hoc sacramentum conferre. In secunda ponit auctoritates ad contrarium, ibi: *Contra autem alii sentire videntur.* In tertia solvit, ibi: *Hac autem quidam ita determinant.* Et ponit quatuor solutiones diversorum, ut in littera patet.

De simoniaciis autem non est ambigendum quin sint haeretici. Hic inquit de simoniaciis, & circa hoc duo facit. Primo ostendit qui sunt simoniaci; secundo utrum possint ordinare, ibi: *Differt tamen inter eos qui ordinantur a simoniaciis scienter, & eos qui ignorant.*

QUESTIO I.

HIC est triplex questio. Prima de ordinantibus. Secunda de ordinatis. Tertia de simoniaciis.

Circa primum quaeruntur duo.
 Primo. Utrum solus Episcopus possit conferre ordinis sacramentum.

Secundo. Utrum haereticus, vel quicumque ab Ecclesia praecisus.

ARTICULUS I.

Utrum tantum Episcopus ordinis sacramentum conferat.

1. **A**D primum sic proceditur. Videtur quod non tantum Episcopus ordinis sacramentum conferat. Quia manus impositio aliquid ad consecrationem facit. Sed sacerdotibus qui ordinantur, non solus Episcopus manus imponit, sed sacerdotes assistantes. Ergo non solus Episcopus confert ordinis sacramentum.

2. **P**raeterea. Tunc unicuique datur potestas ordinis, quando ei exhibetur quod ad actum sui ordinis pertinet. Sed subdiacono datur urceolus cum aqua, manili, & manutergio ab Archidiacono; similiter acolythis candelabrum cum cereo, & urceolus.

(1) Al. in ministris.

EX EDIC. P. NICOLAI. (i) Ex Nicolao non occurrit, sed in Decr. dist. LXXVII. cap. In singulis refertur ex Zoymo, etsi corrupte, cum debeat potius legi non quod Subdiaconus quatuordecim annis fiat, sed quod cum vigesimo annu excesserit (juxta cap. Subdiaconus, & Quicumque, immediate sequens) quatuor annis in subdiaconatus gradu perseveret, ut ex vetusto Gratiani codice, ac Rabano appendix ibi notat: & sic etiam Tom. I. Concilio part. 1. epistola Zoymi ad Hesychium habet ut & apud Rabbanum Lib. I. de institut. clericorum cap. XLII. Tom. X. Bibliothecae PP. videre est. (k) Vel Fabianus in Decretis dist. LXXVIII. cap. 1. (l) Ut etiam in cap. Presbyter ex Concilio Neocesariensi cap. XI. in eadem dist. subjungitur.

ut ex dictis patet, sed gratia, secundum quam ad exequendum ordinem sint idonei: & quia indigent amplissima gratia, ideo sacerdotes cum Episcopo manus imponunt eis qui in sacerdotes promoventur; sed diaconis solus Episcopus.

Ad secundum dicendum, quod Archidiaconus est quasi princeps ministerii, ideo omnia quae ad ministerium pertinent ipse tradit, sicut cereum quo acolythus diacono servit ante Evangelium ipsum portando: & ureolum quo servit subdiacono; & similiter dat subdiacono ea quibus superioribus ordinibus servit: & tamen in illis non consistit principaliter actus subdiaconi, sed in hoc quod operatur circa materiam sacramenti, & ideo characterem accipit in hoc quod datur ei calix ab Episcopo. Sed acolythus accipit characterem ex verbis Episcopi in hoc quod accipit praedicta ab Archidiacono, & magis in acceptione ureoli quam candelabri. Unde non sequitur quod Archidiaconus ordinem conferat.

Ad tertium dicendum, quod Papa, qui habet plenitudinem potestatis pontificalis, potest committere non Episcopo ea quae ad episcopalem dignitatem pertinent, dummodo illa non habeant immediatam relationem ad verum corpus Christi: & ideo ex ejus commissione aliquis sacerdos simpliciter potest conferre minores ordines, & confirmare, ut supra dist. VII. (quest. 1. art. 1. questio. 3.) dictum est; non autem aliquis non sacerdos; nec iterum sacerdos majores ordines, qui habent immediatam relationem ad corpus Christi, supra quod consecrandum Papa non habet majorem potestatem quam simplex sacerdos.

Ad quartum dicendum, quod quamvis sacramentum eucharistiae sit maximum sacramentum in se; tamen non collocat in aliquo officio, sicut ordinis sacramentum: & ideo non est similis ratio.

Ad quintum dicendum, quod ad communicandum alteri quod quis habet, non exigitur solum propinquitas, sed completio potestatis. Sed quia sacerdos non habet completam potestatem in hierarchicis officiis, sicut Episcopus, ideo non sequitur quod possit diaconos facere, quamvis ille ordo sit sibi propinquus.

ARTICULUS II.

Utrum haeretici, & ab Ecclesia praecisi possint ordines conferre.

1. **A**D secundum sic proceditur. Videtur quod haeretici, & ab Ecclesia praecisi non possint ordines conferre. Plus enim est aliquem promovere ad ordines quam aliquem absolvere, vel ligare. Sed haereticus non potest absolvere, vel ligare. Ergo nec ordines conferre.

2. **P**raeterea. Sacerdos ab Ecclesia separatus potest conficere: quia in eo character indelebiter manet, per quem hoc potest. Sed Episcopus non accipit aliquem characterem in sui promotione. Ergo non est necesse quod episcopalis potestas in eo remaneat post separationem ejus ab Ecclesia.

3. **P**raeterea. In nulla communitate ille qui a communitate repellitur, potest communitatis officia disponere. Sed ordines sunt quaedam officia Ecclesiae. Ergo ille qui extra Ecclesiam ponitur, non potest ordines conferre.

4. **P**raeterea. Sacramenta habent efficaciam ex passione Christi. Sed haereticus non continuatur passioni Christi neque per propriam fidem, cum sit infidelis, nec per fidem Ecclesiae, cum sit ab Ecclesia

separatus. Ergo non potest sacramentum ordinis conferre.

5. **P**raeterea. In ordinis collatione exigitur benedictio. Sed haereticus non potest benedicere, quinimo benedictio sua in maledictionem vertitur, ut patet per auctoritates in littera inductas. Ergo non potest ordines conferre.

Sed contra est, quia aliquis Episcopus in haerem lapsus, quando reconciliatur, non iterum consecratur. Ergo non amisit potestatem quam habebat ordines conferendi.

Praeterea. Major potestas est potestas conferendi ordines quam potestas ordinum. Sed ordinum potestas non amittitur propter haerem, vel aliquid hujusmodi. Ergo nec potestas ordines conferendi.

Praeterea. Sicut baptizans exhibet tantum ministerium exterius, ita & conferens ordines, Deo interioris operante. Sed nulla ratione aliquis ab Ecclesia praecisus amittit baptizandi potestatem. Ergo nec ordines conferendi.

SOLUTIO.

Respondeo dicendum, quod circa hoc ponuntur in littera quatuor opiniones.

Quidam enim dicunt, quod haeretici quamdiu ab Ecclesia tolerantur, habent potestatem ordines conferendi; non autem postquam ab Ecclesia fuerint praecisi; & similiter nec degradati, & alii hujusmodi: & haec est prima opinio. Sed hoc non potest stare: quia omnis potestas quae datur cum aliqua consecratione, nullo casu contingente tolli potest, sicut nec ipsa consecratio annullari: quia etiam altare, vel chrisma semel consecrata perpetuo sacramenta manent. Unde cum episcopalis potestas cum quadam consecratione detur; oportet quod perpetuo maneat, quantumcumque aliquis peccet, vel ab Ecclesia praecidatur.

Et ideo alii dixerunt, quod praecisi ab Ecclesia qui in Ecclesia potestatem episcopalem habuerunt, retinent potestatem alios ordinandi, & promovendi; sed promoti ab eis hoc non habent: & haec est quarta opinio. Sed hoc etiam esse non potest: quia si illi qui fuerunt in Ecclesia promoti, retinent potestatem quam acceperunt, patet quod exequendo suam potestatem, veram consecrationem faciunt, & ideo vere tribuunt omnem potestatem quae consecratione datur; & sic ordinati ab eis, vel promoti habent eandem potestatem quam & ipsi.

Et ideo alii dixerunt, quod etiam praecisi ab Ecclesia possunt ordines, & alia sacramenta conferre, dummodo formam debitam, & intentionem servent, & quantum ad primum effectum, qui est collatio sacramenti, & quantum ad ultimum, qui est collatio gratiae: & haec est secunda opinio. Sed hoc etiam non potest stare: quia ex hoc ipso quod aliquis haeretico praeciso ab Ecclesia in sacramentis communicat, peccat; & ita factus accedit, & gratiam consequi non potest, nisi forte in baptismo in articulo necessitatis.

Et ideo alii dicunt, quod vera sacramenta conferunt; sed cum eis gratiam non dant, non propter inefficaciam sacramentorum, sed propter peccata recipientium ab eis sacramenta contra prohibitionem Ecclesiae: & haec est tertia opinio, quae vera est.

Ad primum ergo dicendum, quod effectus absolutionis non est alius quam remissio peccatorum, quae per gratiam fit: & ideo haereticus non potest absolvere; sicut nec gratiam in sacramentis conferre; &